

FESTES
DE
SANT JAUME

am
santanyí
ES COPIA
DIGITALITZADA

Santanyí, 1979

EDICIÓN PATROCINADA POR LA

CAJA DE AHORROS
Y MONTE DE PIEDAD
DE LAS BALEARES
"SA NOSTRA"

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

Batlía de Santanyí, Juliol 1979

De bell nou ens trobam una vegada més davant les nostres entranyables festes de Sant Jaume, festes, que marquen una nova fita dins la nostra vida, i que aquest any la consideram molt important, degut a què entram de plé dins el desitjat canvi de la nostra societat.

Estrenam democràcia, esper que siguem dignes d'ella, vos deman per això que estiguem a l'altura de les circumstàncies que ens ha tocat viure perquè amb la deguda cultura i comprensió visquem i convisquem amb pau i alegria fent del poble una gran família.

Els vostres vots donaren un nou consistori, pot i estic segur que será lo suficient eficaç perquè la seva tasca sigui fructuosa i positiva. El meu gran interés será donar-li la necessaria moderació perquè la seva tasca arribi a terme amb tota eficàcia i sigui el consistori de tots i per a tots.

Tenguen un afectuós record pels nostres veïns absents, que aquests dies no compartiran amb nosaltres l'alegria de les festes. I que tots, sense excepció, tenguem unes bones festes. Vos-ho desitja a tots el vostre batle.

Cosme Adrover

EN PERE CAPELLÀ I SANTANYÍ

per Miquel Pons

El fet de complir-se, el proper 17 de desembre, el quart de segle de la mort d'En Pere Capellà, també conegut per *Mingo Revulgo*, perquè així signava unes *Coplas sin malicia*, al diari «Balears» els anys cinquanta. A n'aquell temps les cople i el que fos no podien tenir malícia perquè la censura hauria fet jugar les estisores.

En Llorenç Capellà, fill del glosador algaidí Llorenç Capellà, era, a la vegada, glosador i autor de teatre i mestre d'escola, i havia nascut a Algaida l'any 1907.

El seu nom es va fer familiar a S'Alqueria Blanca on, durant uns anys, dins el programet de les festes de Sant Roc, tan sanies, s'anunciava l'actuació de la «Compañia de Teatro regional Artis», a l'aire lliure i sota la nit estrellada d'agost. D'En Pere Capellà es representaren *Sa madona du es maneig*, 1952, *L'amo de Son Magraner*, 1953, *Na Catalina de Son Gallard*, «*La Beateta*», 1954 i *El rei Pepet*, 1955. Amb l'avinença de les representacions de l'Artis es va recordar que En Pere Capellà, de jove havia anat per S'Alqueria i escrivia cartes a les al·lotes dibuixant un caragol i altres formes com call·ligrames.

A Santanyí, a la vegada es representaren obres d'En Capellà a Cases monges, com *Gat per llebre*, m'asseguren que és d'En Capellà, *Un premi que és com un càstig*. El grup local, que dirigí amb tant d'acert En Bernat Vidal estrenà *Declaracions jurades*, obra, crec, perduda i ignor on es podria localitzar. Grups de Santanyí i de S'Alqueria també han escenificat *L'amo de Son Magraner*.

El teatre d'En Pere Capellà va néixer un poc a instàncies del valencià Manuel Sanchis Guarner, bon amic de l'algaidí des del sojorn al Penal d'Alcalà de Henares. Sanchis Guarner el retrobà a Montuïri fent fideus de contraban i l'encalantí a deixar sentir la veu de cronista de la

vida del poble, de coneixedor de les circumstàncies i esdeveniments, que empenyen als homes dels darrers anys dels quaranta i primers dels cinquanta cap a un món de quimera i nova febre d'or tota perfumada de tabac anglès. En Pere Capellà portà a l'escena la problemàtica del pagès tal com era i en vies de canvi i transformació dels estaments de la pagesia i no com l'havien pintat o enmascarat els autors ciutadans amb l'únic propòsit de proporcionar matèria per a fer riure als altres ciutadans amb la gràcia o desgràcia dels pagesos. En Capellà va presentar, punt per punt, els homes com eren a la realitat quotidiana. *El rei Pepet*, dins una línia popular i lírica, podia haver marcat una renovació del teatre, per altra banda ben necessari, d'En Capellà i dels mallorquins. Però En Capellà fou ferit de mort al Teatre Principal, quan l'assaig general d'*El rei Pepet*, el 15 de desembre de 1954 i moria dos dies després, quan la rondalla de tot temps i de cap lloc triomfava sobre l'escenari. Moria l'autor però el seu teatre viuria i reviuria any rera any amb la frescor del primer dia.

En Pere Capellà, a més de divertir amb el teatre divertia als lectors de «Balears» amb les ja mencionades *Coplas sin malicia*, que signava amb el pseudònim de *Mingo Revulgo*, nom manllevat a un poeta castellà del segle XV. En dues ocasions, o tal vegada més, la *Copla sin malicia* però no mancada d'ironia s'acostà a Santanyí i eren escrites en castellà. La primera fa referència a una certa veda de treure aigua de S'Aljup —S'Aljup és un dels pocs vestigis històrics de nostre passat i que em mareix molt de respecte—. L'altra *copla* canta, o recorda, a un inventor tardà i malograda de S'Alqueria, que no es cobrí precisament de glòria i encara amb menys sort que En Pere de Son Gall, de Lluçmajor, inventor malaurat de l'autogiro.

Amb la mateixa *sin malicia* i la mateixa sal, que foren escrites, fa més de vinticinc anys, les ofereix als lectors.

«SE PROHIBE EXTRAER AGUA CON BOTAS»⁽¹⁾

Conozco las acepciones
que tiene el vocablo «bota»,
no soy de los pobretones
que no saben ni una jota.
Y opino que ese letrado
que se exhibe en Santanyí
cerca de un abrevadero,
aunque en castellano austero
despista a muchos y a mí.

El otro día, un turista
llegó a aquel pueblo sediento,
y al ir a beber, su vista
pasó, sin querer, revista
al anuncio de este cuento.
Agachóse y medio a gatas
se descalzó y su mujer
preguntó: ¿Qué vas a hacer?
Y dijo: Lo vas a ver:
tráeme las alpargatas». *Bebió, y enfiló el camino
hacia la Sala, y, al verse
ante un edil, sin moverse
preguntó, con muy buen tino:
«¿Qué calzado hay que ponerse
para poder beber vino?».*

(1) Envío, al farmacéutico señor Vidal, con la promesa de que no ha sido J.B.G. quien me ha dado el «chivatazo».

L'altra diu:

«UN INVENTOR QUE LLEGA CON RETRASO»

Un andaluz sevillano,
de escasa imaginación
dice que, de su invención,
pondrá a la circulación
una bici-aeroplano.
El invento no será
nuevo, más que allí, en Sevilla.
Aquí lo explotaron, ya,
más de treinta años hará,
allá, en los tiempos de Hedilla.
Hubo en la Alqueria Blanca
quien puso a su «bici» un día
dos alas cola y palanca,
y un molino que molía
como no muele una tranca.
Hizo el vuelo inicial
y no resultó muy fea
la cosa. De la azotea
despegó, y «de boleca»
dió en un rincón del corral.
Y hay una legión completa
de gentes que, a contrapelo,
buscando en la bicicleta
impulso para su vuelo,
se despegaron del suelo
en ruta hacia la cuneta.

am
santanyí
ÉS COPIA
DIGITALITZADA

PROGRAMA OFICIAL

de los actos a celebrar en Santanyí los días 21, 22, 23, 24 y 25 de Julio, con motivo de las Fiestas de San Jaime, bajo el patrocinio de su Magnífico Ayuntamiento.

ACTOS RELIGIOSOS

Día 25—A las 10.30, **Misa Solemne** con sermón por el Rdo. P. Antoni Oliver. Asistirán al acto las Autoridades locales.

ACTOS CIVICOS

Día 21—A las 18, **Pasacalles** con desfile de los tradicionales «**Dimonis y Cabezudos**» acompañados por «Gaita y Tamboril».

A las 18.30, **CONCURSO DE DIBUJO** para alumnos de 3.º a 7.º de E.G.B. Los dibujos se harán con tiza de color, que se servirá gratuitamente en el mismo momento. (Lugar: Plaza Mayor).

Los participantes deberán inscribirse previamente en el Excmo. Ayuntamiento.

A las 20.30, Inauguración de una **Tómbola** Pro-Cáritas en Ca'n Jaume Antoni (Calle Portell, núm. 11).

Esta Tómbola será organizada por la **Asociación de Amas de Casa** de Santanyí.

A las 21.30, **Concierto** de la Banda Municipal en la Plaza Mayor.

A las 22.30, **Verbena** amenizada por los renombrados conjuntos músico-vocales, **LOS QUIJOTES**, **LOS HITS** y **LOS 5 DEL ESTE**.

Día 22—A las 16, **TIRO AL PLATO** para tiradores del Término Municipal de Santanyí, disputándose los trofeos donados por: Excmo. Ayuntamiento de Santanyí, Cámara Agraria, Colegio Reina Sofía, Confecciones Francisca Vidal, Copima-Nanta, Matadero de Aves Antonio Ferrer, Confecciones Barceló, Transportes Salas, Café Ca'n Piquer, Taller de Piedra Antonio Vidal, Estación de Servicio, Granja Ponfer, Fotografía Bordoy, Bar Ca'n Bannasar, Gremio Local de Maestros Albañiles, Bar Ca'n Vadell, Bar Sa Plaça, Jimesa, Embarcación Maroto, Carnicería Obrador, Ferretería Amengual, Banca March, Crédito Balear, Caja de Pensiones, Cofradía de Pescadores, Excavaciones Bannasar.

A las 19, Festival Infantil organizado por las **Amas de Casa**, en la Plaza Mayor.

A las 21, Concierto de la Banda Municipal en la Plaza Mayor.

A las 21.30, **ENTREGA DE TROFEOS DEL CONCURSO DE TIRO AL PLATO**, en el Salón de Actos del Excmo. Ayuntamiento.

A las 22, Recital Lírico en la Iglesia Parroquial con la actuación de: Paula Rosselló (Soprano), Miguel Fons (Baritono), Rafael Nadal (Piano).

A las 23, Actuación del Grupo **AIRES DE MONTESION** (Porreres), en la Plaza Mayor.

Día 23—A las 17, Carreras de sacos, monopatinos y carreras pedestres en las categorías de Alevines, Infantiles y Juveniles que tendrán lugar en la Plaza Mayor.

Maratón para niños y niñas, en las mismas categorías. (Alevines 1 vuelta al circuito, Infantiles 2 y Juveniles 3).

Concurso «d'estirar corda».

(Habrá excelentes trofeos para los ganadores en todas las categorías donados por el Excmo. Ayuntamiento).

A las 20, Actuación del Grupo teatral CUCORBA que representará «N'Esperdenyeta i el rei», en el patio de la Escuela.

Día 24—A las 18, Desfile de «**Dimonis y Cabezudos**» acompañados de **Gaita y Tamboril**.

A las 18.30, Carreras de Cintas y «Joies» en la Plaza Mayor.

A las 20.30, Inauguración del Certamen de Pintura «Vila de Santanyí».

A las 22, Concierto en la Plaza Mayor a cargo de la Banda Municipal.

A las 22.30 **Verbena** con los conjuntos: **LOS QUIJOTES**, **EUROPA** y **AMIGOS**.

Día 25— FESTIVIDAD DE SAN JAIME

A las 8, Diana y disparo de cohetes, con desfile de **Dimonis y Cabezudos** acompañados de «Xeremies».

A las 10.30, Misa Solemne.

A las 11.30, Vino Español en el Ayuntamiento.

A las 18.30, Partido de fútbol entre el Santanyí (recién ascendido a 1.ª Preferente) y el Felanitx (ascendido a 3.ª División).

A las 20.30, Actuación del Grupo de Danzas ALIORNA, en la Plaza Mayor.

A las 22, Gran función teatral que representará:

«**Ai, Quaquin que has vengut de prim**»

(sainete musical mallorquín en un acto), en el patio de la Escuela.

Dirección musical, Rafael Nadal.

Dirección Artística, Guillermo Rosselló.

AGRUPACION ARTISTICA, «CAPELLA DE MANACOR».

A las 24, Castillo de Fuegos Artificiales en la calle Obispo Verger, dando fin a las fiestas.

La Banda Municipal que asistirá a los distintos actos será dirigida por D. Angel Martínez.

Todos los actos serán gratuitos.

El Ayuntamiento invita a los santanyinenses y amigos a todos los actos.

Molts d'anys.

No fou sols la *sin malicia* sinó l'homenatge als vells santanyiners, que li dictà un glosat no escassejat de resons populars, el ja llunyà novembre de 1955, escrit en català.

VELLS DE SANTANYI !ENHORABONA!

*¡Quin premi que és esser vell.
Conseguir-ho ¡quin consoll!
Ho consegueix qui Déu vol,
sa mesura la té ell.
Es nins petits i ses nines
tenen tot s'encant del món,
i encantadors com ells, són
es padrins i ses padrines.
Mirau-los engalanats,
contents, com que vulguen dir:
«Hem arribat fins aquí,
perquè no èrem corcats».
Un, quan los veu riolers
que de robustes (sic) pretenen,
s'inclina a creure que tenen
corda per cent anys, i més.
¿Com serà que a Santanyí
es vells són tan bon esplet?
¿No hauran trobat es secret
de viure per no morir,
Visqueu, que es viure és molt bo
sense tossina ni aresta,
i que en repetir-se aquesta
honrosa i honrada festa,
hí sigueu voltros i jo.*

Amb les presents notes he volgut retre un petit homenatge a la memòria d'En Pere Capellà, també a *Mingo Revulgo*, que coneixia el secret d'endolcir les penes i persecucions i amargures, pel mitjà del teatre i la glosa, quan falten pocs mesos per arrodonir el quart de segle de la seva mort primarenca, que no li va permetre arribar a vell com els vells de Santanyí.

Romanç de ses Illes Balears

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

«Puede decirse que la Divina Providencia al hacerlas brotar del seno del mar, se propuso hacer de ellas un pueblo independiente, ni inquietador ni por otros inquietado».

José Rosselló y Bertard: «Compendio de la Historia de las Baleares», declarado de texto en las escuelas por Real Orden de 4 de abril de 1887.

Escuma tornada pedra
són ses Illes Balears,
escuma tornada pedra
per fat i fat de la mar.
Mallorca, Menorca, Eivissa,
Formentera... i un esbart
d'illes i illots sota un plàcid
cel d'es més puríssim blau.
Pitiüses i Gimnèsies,
un déu les agombolà
i les féu filles de s'aua.
Bressol de pobles germans,
en es silenci d'es sigles
són ses Illes de sa Pau.
Escuma tornada pedra
per fat i fat de la mar.
Pedra transformada en vida
són ses Illes Balears.

Llorenç Vidal

EVOCACIO

Què beurieu?

Orxata d'ametla ben fresca.

Que austera és aquella façana.

Mes és noble i forta i clara.

I a aquest cafè encara tenen taules de marbre amb cames de ferro vell i negre. Calla!... Ja toquen les set a la sala. Quin dia més calorós. Es mou un poc d'oratge. Tres motos de brusca volten la plaça. Garbes d'ordi porta el vell carruatge. El mul sua. Un tractor ronca d'allà a la cantonada. Uns turistes beuen cervesa. Malgrat tot la plaça quasi sempre dorm amb calma. Les ombres s'allarguen. Treu el bolígraf de dins la senalla. Duu el bloc. Pots escoltar música si t'agrada.

Un ventijol em pren el cremalló i em gira les fulles. Escripturó damunt el marbre.

Què me'n duc de Santanyí? Sol, calor, blateres als ulls i a la memòria. Pa de xeixa i el record d'una vila amb calma.

Les xarxes arribaven plenes a la cala.

La maragda i el blau turquesa s'oferien temptadores al Pontàs de la tarda. Coloms blancs de dos metres o més d'altària esquiaven amb veles sobre l'aigua.

Romanins blaus. Estepes, florida del tomari. De quí són aquelles cases?

Molins, vells molins d'una història amarga: era pobra la contrada. Clapers de garriga barraques de tanca. Coves de misteri insondables. Calonet de Solimina.

De S'Estret d'Es Temps mudes cantoneres mortes Cova funerària de bellesa verge i cànida.

So'n Danús dins un tir de pedra: Monumental Triada històrica: Talaiot bastit dels avantpassats, untant-se amb oli de llentriscla. Torre dels cavallers de la fantàstica Edat Mitjana: temps de processons, torneigs, monjos i dances. Pedres amb agoserat estil compostes, monument d'ara, contemporànies a l'«Homo televisivus» de misèria i satàniques armes.

Sepultures de So'n Morlà i torre. Cases Velles belles de So'n Vives amb son silenci de temps passats i enigmàtica soledat de pedres antany amb gust fi compostes i que ara, lentament, tristament cauen.

Camp vastíssim d'En Torrella, llac vermell, vermella mar d'esperança.

Alta capella rotja talaia, del món de més-enllà resposta; crida i pregària visible quasi gairebé de tota l'encontrada.

Secs torrents de set que endiumenjau l'ànima al contemplar-vos, d'austeritat, grisos, enyorances de platja; qui sap si en temps vells, carteranys d'ardits pirates. Serpents gegants de panxa eixuta, amics de caçadors, endevinalla de la mar, de policromes tarantes habitacle.

Sementers, terra, camp, plana, garriga, turó, camins... el sol vos festeja, la lluna vos banya. Vos rapinyen, vos acaronen, vos vetlen ulls estels humans, fruita del cor.

Vers els vuit vents dirigides humanes passes sempre prenys d'Esperança. Salve santanyinera Terra.

*L'amor em dictà un dia
aquesta pobra cançó.*

Recta de So'n Danús, Costa d'Es Figueras. El Ponent moradenc. El Puig de Randa em sembla un immens canot que guarda el repós de l'illa perquè pugui somiar més endins, més enfora encara. El primer dia lliure, bloquet amb mà tornarem a la vila, carrer per carrer trespasem fins al bell morir d'una bella tarda.

Jaume Serra

am
santanyí
ES COPIA
DIGITALITZADA

SANTANYI, 1979

Vull contestar a l'amable requeriment de la Comisió de Festes de l'Ajuntament amb unes consideracions sobre els canvis haguts a Santanyi darrerament.

Fa uns dies, llegint un article de Lluís Duch, vaig recordar una distinció que m'ensenyaren quan era llatí: la que separa les idees de «poder» i de «autoritat». El poder duu connotacions de tipus coercitiu, de forçar a fer les coses tant si vols com si no vols... perquè així ho permeten els mecanismes legals; mentres que autoritat prové de la paraula «augeo», que significa augmentar, fer créixer, enriquir. Qui té autoritat enriqueix la personalitat dels que l'escolten; en canvi, el «poderós», quasi mai té la més mínima autoritat, ja que la autoritat s'ha de guanyar dia a dia, amb els fets, independentment del càrrec que un tenguí.

En un altre sentit, i com avui es ben sabut per tot arreu, hi ha dos fets de signe contrari, paradoxal:

— d'una part, a tot lo llarg de la crispada carrera de l'individu cap a la pròpia mort, s'està produint una brutal irrupció de l'Estat dins la seva vida: les institucions agradeixen la persona, com un home gran que pega a un nín. Això causa una sensació d'impotència;

— d'altra part, i a conseqüència de lo dit abans, la gent ha reaccionat amb un sentiment que hom a definit com a de «desqualificació del poder». Aquesta visió es va popularitzar amb motiu de la revolució de Maig a París l'any 1968, i avui en dia està estesa a Espanya per tot arreu i a molts nivells. És un fet inqüestionable: el poder ja no té prestigi, el poder està «cremat». I, per cert, no solsament dins el cenacle de l'alta «intelligentsia».

A pesar de tot això, es ara quan cal començar de tenir esperança, perquè només a partir d'ara tenim «autoritat» o, al manco, estam en condicions de tenir autoritat: per primera vegada des de que tenc ús de raó, l'Ajuntament de Santanyi representa al poble de Santanyi, en quant ha estat elegit pels santanyiners. Això no implica que els d'ara siguin millors o pitjors que els d'abans, però sí, al manco, que tenen legitimació i, per tant, que tenen l'oportunitat històrica de actuar com a portaveus de tot el poble.

Joan Cavallero

NOTICIAS DE SANTANYI 1979

He aquí algunas de las noticias de Santanyi publicadas por los periódicos en lo que va de año:

Enero.—Se entregaron los premios del I Certamen de Pintura y Dibujo "Vila de Santanyi". El primer premio y medalla del Ayuntamiento, para Daniel Codorniu.

La fiesta de Sant Antoni nuevamente muy popular.

Febrero.—Lorenzo Rigo Barceló, propietario de la Estación de Servicio de Santanyi, ha sido elegido vice-presidente de la Federación Catalana-Balear de Estaciones de Servicio.

El Colegio "Obispo Verger", organizó un concurso de disfraces entre sus alumnos.

Marzo.—El equipo femenino de baloncesto del C. D. Santanyi, campeón de liga en su grupo y sub-campeón de Mallorca.

En la televisión alemana, se ha proyectado un reportaje sobre los órganos históricos de Mallorca, entre los que figura el nuestro.

Abril.—Nuestro poeta Blai Bonet, ha sido homenajeado en Barcelona.

Conferencia del ginecólogo Antonio Ortega Gálvez sobre "Planificación familiar y anticonceptivos", organizada por la "Asociación de Amas de Casa" local.

Cosme Adrover Obrador, nuevo Alcalde de Santanyi. Concejales: José Binimelis Garí, Mateo Cánaves Barceló, Bartolomé Cánaves Sitjar, Salvador Escalas Vidal, Francisco Llabrés Riera, Tomás Miquel Bonet, Juan Monserrat Lladó, Miguel Rigo Rigo, Silvestre Vicens Mas, Miguel Vicens Vidal, Antonio Vidal Burguera y Damián Vidal Vidal.

El pintor Antoni Sabaté, expone en el Ayuntamiento.

En "La Caixa", homenaje al pintor Francisco Bernareggi, con motivo del primer centenario de su nacimiento. Se lo dedican sus alumnos María Suau y Cosme Covas.

Mayo.—En la rectoría, exposición del libro mallorquín. Se muestran cerca de un millar de ejemplares, de distintas épocas.

Organizado por las "Amas de Casa", se celebra una exposición de plantas y flores.

Rafael Cerdá Mascaró, nuevo secretario del Ayuntamiento.

Junio.—El Ayuntamiento se opone al plan de ordenación de Cala Mondragó.

Por voluntad propia cesa como Cronista Oficial de la Villa, Andreu Ponç Fullana y lo sustituye, Miquel Pons Bonet.

La Sociedad Colombófila, conmemora sus Bodas de Oro.

Julio.—El busto del Obispo Verger, instalado en el patio del Colegio que lleva su nombre, ha sufrido mutilaciones.

31.800.000 pesetas, presupuesto municipal para 1979.

am
santanyí
ÉS COPIA
DIGITALITZADA